

Oog voor elkaar

**Verkiezingsprogramma
SGP Apeldoorn
2022 – 2026**

Inhoudsopgave

	Pagina
Voorwoord	2
1. Uitgangspunten en kernthema's	3
2. Gemeentebestuur	4
3. Veiligheid en openbare orde	4
4. Verkeer en bereikbaarheid	5
5. Economie	5
6. Sociaal domein	6
7. Onderwijs	8
8. Sport, cultuur en recreatie	9
9. Volksgezondheid, milieu en energie	10
10. Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling	11
11. Financiën	12
Kandidatenlijst gemeenteraadsverkiezingen	13

Voorwoord

Beste inwoner,

Wij hopen dat u naar uw zin woont in de gemeente Apeldoorn. Wij hebben mooie wijken en dorpen, maar ook allerlei voorzieningen als scholen, winkelcentra, verzorgingstehuizen en tal van ontspanningsmogelijkheden. Wij zijn een fraaie en rustige gemeente in het groen. De SGP wil dat graag behouden.

Maar hebben we alles voor elkaar of zijn er nog verbeterpunten? De SGP is daar duidelijk in: er zijn belangrijke kwesties die de aandacht vragen.

Daarbij denken we op dit moment allereerst aan de coronapandemie. Ook in onze gemeente zijn vele mensen hierdoor getroffen. Laten we oog hebben voor elkaars leed en problemen. Naastenliefde is een belangrijk uitgangspunt van de SGP. De ziekte vraagt extra aandacht voor werkenden in de zorg en verpleging, maar ook bijvoorbeeld voor de vele bedrijven die in moeilijkheden zijn gekomen door de maatregelen om het virus terug te dringen. Daarnaast zorgt de pandemie jammer genoeg voor andere problemen zoals spanningen, polarisatie en eenzaamheid. Daarom is het juist in deze tijd van groot belang dat we omzien naar elkaar. Daarbij speelt ook het gemeentebestuur een belangrijke rol. Dat vraagt een sociaal en daadkrachtig gemeentebestuur. De SGP wil daar graag actief aan bijdragen.

Er zijn echter meer kwesties die aandacht behoeven. In onze gemeente zijn er mensen die kampen met armoede, er zijn problemen in de zorg, er zijn te weinig betaalbare woningen voor jongeren en wat te denken van moeilijke vraagstukken als het verbeteren van de zondagsrust, duurzaamheid en de energieproblematiek. En dit rijtje kan met vele andere zaken worden aangevuld. Al deze kwesties vragen de aandacht van de gemeenteraad. Er moeten keuzes worden gemaakt. Waarin investeren we extra geld? Wat doen we voor de jeugd en voor ouderen, waar moeten er woningen komen, welke wijken vragen om een goede onderhoudsbeurt, etc, etc.

Bovendien heeft Apeldoorn grootse plannen. Er wordt een stijging van het inwoneraantal verwacht van 165.000 nu naar 180.000 in 2040. Dat vraagt keuzes voor woningbouwlocaties en ook het type woningen.

Bij tal van vraagstukken speelt het gezin een grote rol. Van daaruit lopen immers lijnen van jong naar oud, van speelterreinen naar onderwijs, van normen en waarden naar overlast, van woningbouw naar werkgelegenheid, van jeugdhulp naar goede zorg en dit rijtje kan nog verder worden uitgebreid. Daarom is aandacht voor de positie van het gezin belangrijk, het gezin speelt in het leven van ieder mens een grote rol. Essentieel is dat ook de overheid veel aandacht heeft voor het gezin en zo nodig ondersteuning biedt.

Het aanpakken van de vele vraagstukken in onze gemeente vraagt daadkracht. In de gemeenteraad wil de SGP daar graag een bijdrage aan leveren. Wij zijn bovendien voor een betrouwbare en geloofwaardige overheid. Dus niet alleen beloven, maar ook doen.

In haar opstelling baseert de SGP zich op de Bijbel als het Woord van God, want daarin staan duidelijke richtlijnen voor de taken van de overheid en ook hoe wij als inwoners moeten samen leven. Samen moeten we werken aan een beter Apeldoorn. Dat doen we wel met elkaar en voor elkaar! Oog voor elkaar is ontzettend belangrijk. Dat geldt altijd, maar ook zeker in deze coronatijd. Vandaar dat **"Oog voor elkaar"** het motto is van de SGP voor de komende raadsperiode 2022 – 2026. Daar zetten wij ons voor in. Hopelijk met Gods steun en uw stem.

In het voor u liggende verkiezingsprogramma voor de gemeenteraadsverkiezingen van D.V. woensdag 16 maart staat de visie van de SGP voor de periode 2022 – 2026. Eerst komen onze uitgangspunten en kernthema's voor de komende raadsperiode aan de orde. Vervolgens worden deze uitgewerkt ten aanzien van verschillende deelthema's, zoals veiligheid, zorg, volksgezondheid, onderwijs, duurzaamheid en economie.

1. Uitgangspunten en kernthema's

De SGP is een christelijke partij. Wij baseren onze visie op de Bijbel. De SGP kiest hiervoor, want de Bijbelse leefregels zijn waardevol voor mensen en dus ook voor de politiek. Het centrale thema is dat we God moeten liefhebben boven alles en onze naaste moeten liefhebben als onszelf. Ook geeft God de mens de opdracht om de aarde te bebouwen en bewaren als rentmeester. Een leven volgens christelijke waarden en normen is goed voor de hele samenleving. God wil dat zegenen.

Uitgangspunten van de SGP zijn:

- Christelijke waarden: met name naastenliefde, rechtvaardigheid, eerlijkheid, rentmeesterschap, barmhartigheid en verantwoordelijkheid.
- Christelijke normen: zijn vooral verwoord in de Wet van God (Tien Geboden) zoals zondagsrust, vloekverbod, gehoorzaamheid aan gezag van ouders en overheid, respect voor elkaar (geen discriminatie van wie dan ook), geen polarisatie en respect voor elkaars goederen.
- De overheid is op grond van de Bijbel de dienaar van God, die zich inzet voor de inwoners. Kerntaken daarbij zijn het bieden van veiligheid, zorg voor mensen die het moeilijk hebben en leefbaarheid.
- Het gezin. In de Bijbel is het gezin als leefeenheid erg belangrijk. Ons ideaal is dat alle kinderen in een stabiel gezin opgroeien. Ouders hebben een grote verantwoordelijkheid in de opvoeding. En van kinderen wordt gevraagd hun vader en moeder te eren. De overheid dient de belangrijke positie van het gezin als eerste bouwsteen van de maatschappij te ondersteunen.

Deze uitgangspunten komen samen in het verkiezingsmotto **"Oog voor elkaar"**. Daarbij staan voor de komende raadsperiode drie kernthema's centraal. De SGP staat voor:

1. Gezonde én kwetsbare mensen

Het gaat dan om punten als zorg, Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdzorg, identitaire zorg, sociaal beleid, minima, de positie van het gezin, vrijwilligerswerk, mantelzorg, eenzaamheid en ouderen.

2. Groen én betaalbaar wonen

Bij dit kernthema horen zaken als duurzaamheid, energie, een mooie en goed onderhouden buitenruimte (plantsoenen, speelveldjes, parken, bossen, wegen, fiets- en wandelpaden, en dergelijke), woningbouw (huur en koop voor starters, gezinnen, ouderen, et cetera), leefbare wijken en dorpen, economie, landbouw en niet te vergeten scherp letten op de hoogte van belastingen als de onroerendezaakbelasting (ozb).

3. Een veilige én betrouwbare gemeente

Veiligheid is heel belangrijk. Dan gaat het niet alleen om veiligheid in de buurt en op straat (verkeer) en het tegengaan van ondermijning, maar ook om waarden en normen. We moeten respect hebben voor elkaar. Bovendien is een betrouwbare, geloofwaardige overheid heel belangrijk. Het gaat om woord én daad.

2. Gemeentebestuur

Veel burgers ervaren een grote afstand tot het gemeentelijk bestuur. De SGP vindt het erg belangrijk dat deze kloof wordt overbrugd. Bestuurders moeten daarom zorgvuldig luisteren en actief betrokken zijn op het geheel van de samenleving.

Het gaat daarbij om heel Apeldoorn: het centrum, de wijken en de dorpen Uddel, Beekbergen, Hoog Soeren, Radio Kootwijk, Hoenderloo, Ugchelen, Loenen, Oosterhuizen, Lieren, Klarenbeek, Beemte Broekland en Wenum Wiesel.

Kernpunten:

- Betrouwbaarheid, openheid, goed overleg en samenwerking met inwoners, dorps- en wijkraden, bedrijven en organisatie zijn belangrijke uitgangspunten. Klachten worden serieus genomen en opgelost. De gemeente gaat polarisatie tegen.
- De SGP kiest voor een kleine, daadkrachtige en flexibele gemeentelijke overheid die efficiënt werkt en klantvriendelijk is. Wat de burger zelf kan aanpakken, neemt de overheid niet over.
- In Apeldoorn is het centrum belangrijk, maar dat geldt evenzeer voor de wijken en dorpen.
- Apeldoorn speelt een centrale rol in de regio en regionale organisaties als de veiligheidsregio, Cleantech en de Stedendriehoek. Voor de democratische legitimiteit van deze organisaties is meer aandacht nodig.
- De privacy van persoonsgegevens is goed geborgd tegen onder andere cyberaanvallen.

3. Veiligheid en openbare orde

Burgers willen veiligheid in hun huis, in hun wijk, in het verkeer, op school en op het werk. Het zorgen voor veiligheid is één van de kerntaken van de overheid. Maar ook corporaties, instellingen, ondernemers en burgers zelf zijn verantwoordelijk voor veilig wonen, werken en reizen. De SGP vindt het belangrijk om samen te werken aan veiligheid.

Kernpunten:

- Het tegengaan van onveiligheid is niet alleen een kwestie van handhaving, maar ook van preventie door meer aandacht te vragen voor waarden en normen in bijvoorbeeld het onderwijs en op (sport)verenigingen.
- Vandalisme en overlast worden daadkrachtig aangepakt en geweld tegen hulpverleners wordt niet getolereerd.
- Buurtpreventie, WhatsApp-groepen en AED-projecten verdienen een stimulans.
- We zetten intensief in op matiging van alcoholgebruik en roken door voorlichting en controle. Geen alcohol op straat.
- Apeldoorn versterkt zijn positie als veiligheidsgemeente door het aantrekken van meer landelijke en regionale taken en het aanbieden van veiligheidsopleidingen.
- Stevige aanpak van criminaliteit en het tegengaan van ondermijning.
- Wijkagenten zijn onmisbaar in de wijken en dorpen. Zij zijn zichtbaar actief en betrokken.
- De gemeente hanteert een effectief drugsbeleid en weert coffeeshops.
- In de gemeenteraad wordt jaarlijks besproken of de vereiste aanrijtijden van hulpdiensten worden gehaald.
- Het borgen van de veiligheid door onder meer goede handhaving vraagt om het inzetten van boa's. Hun toegenomen verantwoordelijkheden en de zwaarte van de functie vragen om een passende uitrusting.
- Brandweer en ambulancezorg zijn belangrijke schakels in de zorg en veiligheid voor burgers. Er zijn regionale samenwerkingsverbanden, maar de gemeente moet volop aandacht aan dit thema blijven geven. Dat vraagt extra aandacht voor de vrijwillige brandweer.
- De gemeente heeft een meldpunt discriminatie en geweldsincidenten om onveilige situaties te kunnen melden. Het meldpunt moet dag en nacht telefonisch goed bereikbaar zijn.

- Goede controle op overlast bij evenementen en klachten moet snel worden opgepakt.
- Geen aanstootgevende reclame en prostitutie. Voor prostituees zijn uitstapprogramma's.
- Tegengaan van gokken in casino's en online.
- De SGP is voor een vuurwerkverbod voor consumenten.

4. Verkeer en bereikbaarheid

De SGP vindt dat de belangrijke doorgaande verkeersstromen zoveel mogelijk buiten de woonkernen moeten blijven. Het openbaar vervoer (OV) is een belangrijk middel, dat we efficiënt willen inzetten. Bereikbaarheid is belangrijk net zo goed als minder milieuvriendelijk verkeer en verkeersveiligheid. Het fietsverkeer kan worden geoptimaliseerd.

Kernpunten:

- De SGP streeft naar een optimale ontsluiting van woonwijken door inzet van big data, slimme techniek (verkeerslichten en navigatie) en voldoende ontsluitingswegen.
- De gemeente stimuleert inwoners om te fietsen. Ook de binnenstad moet per fiets goed bereikbaar zijn. Snelfietsroutes zijn belangrijk. Ontbrekende schakels in het fietspadennet worden aangelegd. De gemeente beperkt de wachttijden voor fietsers bij verkeerslichten.
- Bedrijven in het centrum vervoeren hun goederen zoveel mogelijk buiten de spits om.
- Verkeersknelpunten worden na grondige analyse met spoed aangepakt.
- Betere doorstroming van de ring en ondertunneling Laan van Spitsbergen.
- Naar alle dorpskernen moeten goede OV-verbindingen blijven. Wijken en bedrijventerreinen worden optimaal toegankelijk met het OV. Het aantal bushaltes mag niet verder omlaag.
- Zo kort mogelijke reistijden naar andere grote plaatsen in de regio zoals Arnhem, Deventer en Amersfoort.
- Er komen snel veel meer (snel)laadpalen in de openbare ruimte en in parkeergarages om elektrisch vervoer te stimuleren.
- Bewegwijzering en zichtbaarheid van de bezettingsgraad van parkeerplaatsen en stallingen moet beter worden. In parkeergarages duidelijke aanwijzingen waar lege plekken zijn.

Kernpunten verkeersveiligheid:

- We willen veilige fiets- en wandelroutes bij scholen en andere belangrijke centra garanderen.
- De toename van elektrische fietsen, scooters en andere elektrische voertuigen vraagt om aanpassingen of verbreding van sommige fietspaden en wegen.
- De gemeente werkt samen met maatschappelijke organisaties, scholen (met subsidie) en bedrijven om veilig verkeersgedrag te bevorderen.
- Wegen richten we duurzaam en veilig in; 30 km/u- en 60km/u-zones moeten voldoen aan de (veiligheids)eisen.
- Rond scholen wordt er extra gecontroleerd en worden eventuele knelpunten rond verkeersveiligheid met voorrang aangepakt en verholpen.
- Goede verlichting in de wijken en dorpen.
- Te hard rijden in de wijken en dorpen wordt streng aangepakt.

5. Economie

Voor de SGP is de economie geen doel maar een middel. De economie is nodig om in ons levensonderhoud te voorzien. Vanuit het Bijbels perspectief van rentmeesterschap is het onze verantwoordelijkheid om de schepping niet te laten lijden onder onze drang naar welvaart. De SGP vindt een sterke lokale economie met voldoende bedrijvigheid belangrijk.

Kernpunten:

- De samenleving heeft rustmomenten nodig en daarom wil de SGP geen 24-uurseconomie.
- Zondagsrust is een belangrijk Bijbels uitgangspunt, dus geen koopzondagen.
- De gemeente trekt bedrijven aan en zorgt voor voldoende bedrijventerreinen.
- Bij ruimtelijke keuzes zorgen voor goede balans tussen economie en milieu.
- Apeldoorn is interessant voor innovatieve bedrijven. We stimuleren innovatie door fondsen en faciliteiten in het bijzonder als het duurzaamheid en veiligheid bevordert.
- Belangrijk is dat er in de wijken en dorpen voldoende winkelvoorzieningen blijven.
- Boeren doen belangrijk werk. Ze moeten in de gemeente toekomstperspectief hebben. Dat kan door het bevorderen van bijvoorbeeld streekproducten en door te kijken of er binnen de wettelijke regels mogelijkheden zijn voor andere inkomstenbronnen.
- Agrarische bedrijven stimuleren om hun stallen te verduurzamen, onder andere door het geven van informatie en doorverwijzing naar instanties die subsidie op dit gebied verlenen.
- Economische resultaten worden bij voorkeur circulair, zodat de duurzame footprint van energieverbruik en grondstoffen zo klein mogelijk wordt.

6. Sociaal domein

De SGP wil opkomen voor de zwakkeren. Zij krijgen vanuit Bijbelse naastenliefde zorg en ondersteuning of zelfs bescherming. Kerken, scholen en andere maatschappelijke instellingen betrekken we intensief bij het gemeentelijke beleid in het sociaal domein.

Kernpunten welzijn:

- Lokaal actieve en maatschappelijke organisaties en initiatieven op het gebied van zorg en welzijn verdienen gemeentelijke steun.
- De gemeente bevordert het werk van maatschappelijke organisaties die actief zijn op het gebied van armoedebestrijding, begeleiding van statushouders, schuldhulpverlening en het tegengaan van eenzaamheid. Voorbeelden daarvan zijn de Voedselbank, sociale fondsen, repair cafés, stichting Present, stichting Schuldhulpmaatje, de NPV, het Leger des Heils en Vluchtelingenwerk.
- Gezien de grote rol van de gemeente in het sociaal domein, is een betrokken en kritische adviesraad van het grootste belang om effecten van beleid scherp te kunnen zien.
- De gemeente zet in op preventie bij (v)chtscheidingen, bijvoorbeeld door relatietherapie voor ouders ter beschikking te stellen.

Kernpunten jeugd:

- Jongeren moeten gezond en veilig kunnen opgroeien. Daarom wil de SGP investeren in de jeugd. Sterke gezinnen die gebaseerd zijn op liefde en trouw zijn hierin de belangrijkste basis.
- Ouders of andere opvoeders zijn en blijven primair verantwoordelijk voor hun kinderen.
- Door de toename van het aantal echtscheidingen ondervinden kinderen (maatschappelijke) schade. Door goede voorlichting gaat de gemeente die zoveel mogelijk tegen.
- Goede jeugdhulp is essentieel bij probleemsituaties. Daarbij is gelijkwaardige samenwerking met het onderwijs van groot belang. De gemeente let er goed op dat jongeren de hulp krijgen die ze nodig hebben, maar let scherp op de kosten en op heldere taakstellingen.
- We zetten in op een laagdrempelig en toegankelijk Centrum voor Jeugd en Gezin voor ouders. Het CJG is onderdeel van de lokale toegang tot jeugdhulp (sociaal team, wijkteam, jeugd- en gezinsteam). Deze teams bieden zelf ook hulp en brengen één gezin – één plan – één regisseur in de praktijk. Ze bieden hulp met oog op het hele gezin.
- Zorgvragers in de jeugdzorg krijgen keuzevrijheid. Zo wordt er rekening gehouden met de levensovertuiging van ouders en jongeren.
- Voor jongeren die niet thuis kunnen wonen, wordt een zo 'thuis' mogelijke oplossing gezocht, in een pleeggezin of in een gezinshuis.

- De gemeente is verantwoordelijk voor de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld. Ze ziet erop toe dat meldingen bij Veilig Thuis op juistheid worden onderzocht. Indien nodig zet de gemeente hulpverlening in.
- De gemeente stimuleert een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Dit kan onder meer door ondernemers en onderwijsinstellingen te laten samenwerken en door leerlingen actief kennis te laten maken met het regionale bedrijfsleven.

Kernpunten zorg:

- De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) legt veel verantwoordelijkheid neer bij de burgers. De zorg is bedoeld voor (kwetsbare) medeburgers en hun leefomgeving. Daarbij biedt de gemeente ondersteuning, begeleiding en verzorging aan huis.
- Vrijwilligers en mantelzorgers zijn van onschatbare waarde. De SGP vindt het belangrijk dat de gemeente de taak in de Wmo om vrijwilligers en mantelzorgers te ondersteunen, concreet en serieus invult. Mantelzorgers krijgen een jaarlijkse mantelzorgwaardering van de gemeente. Ook het vrijwilligerswerk moet worden gestimuleerd. Belangrijk zijn ook goede voorzieningen voor respijtzorg.
- De SGP pleit voor een ruimhartig beleid binnen de financiële kaders. Er moeten voorwaarden worden geschapen zodat de burger zijn eigen verantwoordelijkheid neemt en solidair is met mensen met een handicap, psychische klachten en/of een langdurige zorgbehoefte.
- De SGP wil keuzevrijheid binnen de Wmo, zodat de burger de hulp kan kiezen die past bij zijn levensovertuiging.
- De sociale wijkteams zijn laagdrempelig en toegankelijk. Ze staan dicht bij de burger en kunnen direct ondersteuning en hulp bieden.
- Voor directe hulp en ondersteuning van hulpbehoevenden zet de gemeente wijkverpleegkundigen in.
- De gemeente zorgt voor goede voorzieningen op het gebied van psychosociale hulp. Daarbij garandeert ze keuzevrijheid, zodat hulpvragers kunnen kiezen voor een instelling die past bij hun levensbeschouwing.
- Goede voorzieningen voor mensen met een beperking. Ook moet de openbare ruimte voor hen goed toegankelijk zijn.

Kernpunten ouderen:

- Ouderen verdienen respect.
- Goede voorzieningen voor ouderen, zoals thuiszorg, maaltijden en alarmering.
- Door vergrijzing extra aandacht voor woningen voor ouderen, ook in de dorpen, door bijvoorbeeld aanpassingen eigen woningen, meergeneratie-, aanleun- en zorgwoningen.
- Voorkomen van sociaal isolement en eenzaamheid bij alleenstaanden en ouderen, mede door maatschappelijke participatie.
- Apeldoorn geeft als dementievriendelijke gemeente meer aandacht aan dementerenden door onder meer voorlichting en deskundigheidsbevordering.

Kernpunten werk en inkomen:

- Mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt (langdurig werklozen, gehandicapten, bijstandsgerechtigden) worden door de gemeente actief geholpen. Daarbij werkt de gemeente nauw samen met werkgevers en de sociale werkplaats Lucrato.
- Als werken onmogelijk is of als er geen werk te vinden is, moet de gemeente in een inkomen voorzien. Een uitkering is dus een vangnet, geen hangmat.
- De gemeente organiseert samen met bedrijven leer-werkplekken voor het opdoen van werkervaring.
- Van burgers die een uitkering ontvangen, mag een 'tegenprestatie' verwacht worden. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van vrijwilligerswerk of een werkervaringsplek.
- De gemeente geeft als werkgever en opdrachtgever het goede voorbeeld om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt betaald of onbetaald werk te bieden.

- De gemeente voert een ruimhartig minimabeleid. Actieve armoedebestrijding, (gedeeltelijke) kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, ruimhartige verlening van bijzondere bijstand en ziektekostenverzekering voor minima behoren tot de mogelijkheden. In het minimabeleid is extra aandacht voor gezinnen met kinderen.
- Onbetaald werk, zoals vrijwilligerswerk en mantelzorg, verdient een grotere waardering.
- Alleenstaanden met jonge kinderen of mensen met een zieke partner krijgen vrijstelling van de sollicitatieplicht.

Kernpunten asielzoekers:

- De gemeente heeft op grond van de Bijbelse noties van naastenliefde, barmhartigheid en herbergzaamheid een verantwoordelijkheid bij de opvang van mensen die in hun thuisland groot gevaar lopen.
- Het AZC aan de Deventerstraat mag alleen worden uitgebreid van 400 naar 600 personen als dit vanuit het oogpunt van veiligheid, overlast en draagvlak in de omgeving verantwoord is.

7. Onderwijs

Goed onderwijs is erg belangrijk voor de ontwikkeling van burgers en van de samenleving. De gemeente heeft vooral een belangrijke rol bij het scheppen van goede randvoorwaarden voor wat betreft lokaal onderwijsbeleid, passend onderwijs, leerlingenvervoer, nieuwbouw en uitbreiding van scholen, het tegengaan van onderwijsachterstanden en toezicht op de leerplicht.

Kernpunten:

- De SGP vindt de vrijheid van onderwijs absoluut leidend en dat moet zo blijven.
- In het integraal huisvestingsplan (IHP) beschrijven schoolbesturen en gemeenten de huisvestingvoorzieningen die nodig zijn.
- Onderwijs over veiligheid hoort bij Apeldoorn, het gaat om "Safety & Security". We zetten hier samen met Hogeschool Saxion, de Politieacademie, de Koninklijke Marechaussee, ROC Aventus, en anderen vol op in.
- Het duurzamer maken van schoolgebouwen heeft prioriteit. De gemeente en de scholen zetten in op energieneutrale huisvesting. Renovatie is naast nieuwbouw een nadrukkelijke optie. Daarbij hoort ook een goede ventilatie en gezond binnenklimaat in elk lokaal.
- Ook in Apeldoorn hebben we te maken met leerlingenkrimp. Apeldoorn moet hier op tijd op sturen zodat een goede spreiding van scholen over de gemeente gewaarborgd blijft.
- Scholen voor regulier onderwijs hebben vanwege passend onderwijs soms aanpassingen in huisvesting nodig. Daar moet ruimte voor zijn.
- De gemeente mag niet 'sturen' met onderwijsgebouwen. Scholen en besturen bepalen zelf of ze samenwerken of zelfs samengaan.
- De gemeente biedt speciale programma's aan om kinderen met een onderwijsachterstand te helpen. Ze krijgt daar ook geld van het Rijk voor. De SGP wil laaggeletterdheid en taalachterstanden effectief aanpakken. Het bevorderen van leesgedrag onder jonge kinderen is hierbij een belangrijk middel.

Kernpunten thuiszitters en zorgvragers:

- Ieder kind is leerplichtig. Daarom is het onwenselijk dat er nog tientallen kinderen in de gemeente thuiszitten. De problemen met thuisblijvende kinderen zijn vaak complex. Onderwijs en jeugdhulp werken intensief samen om thuiszitten te voorkomen.
- De gemeente spant zich in om te voorkomen dat er wachtlijsten zijn bij zorgaanbieders die complexe problemen bij kinderen en jongeren behandelen.
- De gemeente betaalt onder bepaalde voorwaarden (een deel van) het vervoer van leerlingen. Dit geldt voor leerlingen die door een beperking niet zelfstandig naar een

passende school kunnen of voor leerlingen die verder moeten reizen omdat er geen school met een passende identiteit in de buurt is.

- Burgers mogen bij onderwijs-zorgarrangementen niet van het kastje naar de muur worden gestuurd. De overheid is een betrouwbare partner en (sociaal) vangnet. De gemeente zorgt vanwege de garantiefunctie van de overheid dat er altijd voldoende passend onderwijs in de openbare scholen beschikbaar is.
- Het is goed dat zorgaanbieders passen bij de identiteit van leerlingen, ouders en school. Dat geldt niet alleen voor geïndiceerde, maar ook voor kortdurende zorg. Dit wordt dan ook van harte gestimuleerd.

8. Sport, cultuur en recreatie

De SGP wil een samenleving, niet een naast-elkaarleving. Cultuur en cultuurgeschiedenis kunnen hierin een belangrijke rol spelen. Dat geldt ook voor verantwoord samen recreëren en sporten.

Kernpunten sport:

- Sporten is gezond en heeft een vormende en samenbindende werking. Het is goed voor de sociale en fysieke ontwikkeling van jongeren. De SGP ondersteunt dat door goede faciliteiten en accommodaties te bieden voor breedtesport.
- Ouderen en gehandicapten verdienen extra aandacht.
- Topsport heeft allerlei negatieve effecten en is geen taak van de overheid.
- Zondagsrust is belangrijk en daarom wordt zondagssport afgewezen.
- Het is positief dat gemeentelijke sportvoorzieningen zelfstandig worden gemaakt.
- De gemeente stimuleert sport, spel en gezondheid via scholen.
- Geen subsidies voor topsportevenementen in bijvoorbeeld het Omnisportcentrum.

Kernpunten cultuur:

- Cultuurbeleving is belangrijk. Het stimuleren van sociaal-culturele activiteiten kan daaraan bijdragen met in achtname van de zondagsrust.
- Culturele activiteiten moeten ontstaan uit particulier initiatief. De gemeente vervult daarbij een ondersteunende rol, waarbij het uitgangspunt moet zijn dat organisaties een grote verantwoordelijkheid en taak hebben om voor hun eigen inkomsten te zorgen. Om die reden wil de SGP de subsidie aan Coda Museum, Gigant en Orpheus sterk verlagen.
- Evenementen en cultuuruitingen passen altijd bij de goede zeden. Ook zij mogen niet aanstootgevend zijn.
- Apeldoorn moet het koninklijke imago van Paleis Het Loo sterker benutten.
- De gemeente zorgt voor een moderne, toegankelijke bibliotheek met bijbehorende maatschappelijke voorzieningen.
- Scholen krijgen ondersteuning bij natuur- en cultuureducatie. De gemeente geeft hun ruimte voor een eigen invulling, die bij de identiteit van de school past.

Kernpunten archeologie en erfgoed:

- Archeologie en erfgoed zijn verbonden met de lokale identiteit van dorp, stad en streek. Wanneer de gemeente monumenten en cultuurhistorisch erfgoed behoudt, is ze aantrekkelijk voor inwoners en toeristen. De rijke geschiedenis blijft zichtbaar in de bebouwing, maar ook in de openbare ruimte en in het cultuurlandschap.
- Het gevelfonds is waardevol en verdient subsidie en stimulering van de gemeente.
- De gemeente stelt het monumentenbeleid in samenwerking met de bewoners vast.
- Als uitbreiding op het culturele aanbod ziet de SGP mogelijkheden voor een museum in Apeldoorn gericht op de historie van de Veluwe.

9. Volksgezondheid, milieu en energie

Rentmeesterschap is een centrale gedachte bij de SGP. We willen goed omgaan met de schepping en de volksgezondheid. Het belang daarvan blijkt juist nu in de coronatijd. De SGP hecht aan een duurzame samenleving, waarbij kinderen en kleinkinderen niet worden belast met de negatieve erfenis van de huidige generatie.

Kernpunten volksgezondheid:

- De volksgezondheid is een punt van aanhoudende zorg van de overheid. De gemeente kan veel voor haar burgers betekenen door in volksgezondheid en welzijn te investeren.
- Op scholen krijgen leerlingen voorlichting over bewegen, gezonde voeding en de gevaren van verslaving.

Kernpunten milieu en leefomgeving:

- Groen is een grote kwaliteit in onze gemeente en verdient blijvend onze aandacht. Voor de SGP betekent dit dat we de omringende natuurgebieden en het groen in de stad en de dorpen koesteren. Apeldoorn moet een groene stad in het groen blijven.
- In Apeldoorn handhaven we het afgesproken onderhoudsniveau van het openbaar groen in plantsoenen, parken en bermen, ook al kost dat meer inspanning.
- Speeltoestellen en speeltoestellen worden op een goede manier over de gemeente verdeeld. Het is fijn als elk kind op loopafstand kan spelen en bewegen.
- Wateroverlast wordt bestreden door zoveel mogelijk lokale waterberging, gescheiden van de riolering.
- De openbare verlichting moet helemaal uit duurzame verlichting bestaan.
- Biodiversiteit moet waar mogelijk bevorderd worden in onderhoudsplannen en bij de herinrichting van de openbare ruimte.
- De gemeente voert een specifiek bomenbeleid met aandacht voor bestaande bomen, kapbeleid, onderhoud en soortkeuze.
- De bestrijding van hondenpoepoverlast heeft prioriteit. Hondentoiletten worden regelmatig gereinigd. Ook paardenpoep op straat is een probleem dat om een oplossing vraagt.
- Het beheer van onze leefomgeving moet integraal gebeuren. Bij werkzaamheden en groot onderhoud aan wegen en riolering geven we de openbare ruimte graag een kwaliteitsimpuls.
- Belangrijk is het voorkomen van overlast van het vliegverkeer van Teuge en Lelystad.

Kernpunten afval:

- Bij afvalinzameling kan het milieurendement worden verbeterd. Daarom moeten afvalstromen tegen aanvaardbare kosten voor de burger nog verder worden gescheiden. Het serviceniveau blijft minimaal gelijk.
- De gemeente gaat zwerfafval en dumping van afval tegen en probeert vervuilers te achterhalen en verantwoordelijk te laten zijn voor het opruimen of de kosten.

Kernpunten duurzame energie:

- We wekken energie steeds meer duurzaam op en hebben oog voor de haalbaarheid.
- De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld door gemeentelijke gebouwen en scholen te verduurzamen en deze worden voor 100 procent voorzien van duurzame energie en is tenminste energielabel B.
- Initiatieven die het energiegebruik verminderen verdienen de voorkeur boven het duurzaam opwekken van energie.
- De regionale opgave voor duurzame energie moet kleiner gezien de impact op de leefomgeving en dat er landelijk meer centraal duurzame energie opgewekt moet worden.
- In het gemeentelijke beleid is er niet alleen aandacht voor warmte, maar ook voor koeling. Hete zomers kosten veel energie. Nieuwbouw wordt groen ingericht (dat is koeler) en er wordt koel gebouwd. Het stimuleren van meer groen in de tuinen en minder tegels.

- De SGP wil inwoners meer betrekken bij het energiebeleid van de gemeente en provincie en vindt dat omwonenden meer revenuen moeten genieten om het draagvlak te vergroten. Lokale energiecorporaties van inwoners moeten worden ondersteund.
- De gemeente geeft bij sociaal-economisch zwakkeren in de samenleving bekendheid aan duurzaamheidswinkels en groene regelingen. De rol van de gemeente is daarbij vooral faciliteren en ondersteunen. De gemeente kan sturen met groene leges en revolverende fondsen (leningen waarbij de aflossingen steeds opnieuw gebruikt kunnen worden). Wij zijn geen voorstander van structurele subsidiëring van particuliere duurzaamheidsinitiatieven.
- De gemeente treft stimuleringsregelingen voor energiebesparing in bestaande woningbouw.
- Gemeenten zijn in beginsel geen initiatiefnemers voor het opwekken van duurzame energie al mag een gemeentelijk energiebedrijf onderzocht worden. Het initiatief daarvoor ligt bij bedrijven, coöperaties en particulieren.
- Een windmolen heeft een grote ruimtelijke impact en brengt problemen met zich mee als slagschaduw, zicht- en geluidshinder. Als er toch initiatieven zijn voor windenergie hebben locaties langs de snelwegen A1 en A50 en bij bedrijventerreinen de voorkeur. Draagvlak, geluidsnormen en financiële compensaties voor omwonenden zijn dan een voorwaarde.
- De gemeente zet eerst in op zonne-energie op daken, en dan pas op het land. Ze stelt goede kaders op voor zonnevelden, met heldere afspraken over tijdelijkheid, dubbel grondgebruik, en voorrang voor niet-agrarische locaties.

10. Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling

Wonen en werken zijn belangrijke onderwerpen in de gemeenteraad. Daarbij is een evenwichtig woningaanbod belangrijk, want dat maakt de gemeente aantrekkelijk voor inwoners. Er moet oog zijn voor de verhouding tussen huur- en koopwoningen en voor de verschillende prijsklassen van de koopwoningen. Het ruimtelijk beleid van de SGP is gebaseerd op Bijbels rentmeesterschap.

Kernpunten ruimtelijke ordening en Omgevingswet:

- Bij plannen voor de uitbreiding van de stad of dorpen moeten ook de inbreidingsmogelijkheden goed worden bekeken.
- Verduurzaming van de ruimtelijke ordening is een leidend principe.
- Verouderde bedrijventerreinen veranderen in locaties voor woningbouw.
- Bij nieuwbouw in dorpen en het buitengebied gaat de gemeente ruimhartiger om met het vergunnen van het aantal te bouwen vierkante meter als daar behoefte aan is.
- Welstandseisen kunnen worden versoepeld of gedeeltelijk worden afgeschaft, zonder dat het belang van cultuurhistorische aspecten wordt aangetast.
- Bij grootschalige ontwikkelingen, zoals bedrijventerreinen, vindt de SGP regionale samenwerking een voorwaarde.
- Nieuwe wijken krijgen een goede toegang tot openbaar vervoer en hebben ruime laadmogelijkheden voor elektrische vormen van vervoer.
- Uitbreiding van bedrijventerreinen is gekoppeld aan revitalisering van bestaande terreinen.

Kernpunten volkshuisvesting:

- De gemeente maakt concrete afspraken met woningcoöperaties over de beschikbaarheid van voldoende betaalbare huurwoningen.
- Diversiteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van woningen moeten in balans zijn of in balans worden gebracht. De SGP staat daarbij voor 30 procent sociale woningbouw.
- Er komt een aanpak om de bestaande koop- en huurwoningen duurzamer te maken.
- Er is extra aandacht voor doelgroepen, zoals starters, senioren met een laag inkomen en statushouders.

- De ontwikkeling van mantelzorgwoningen en levensloopbestendige woningen wordt maximaal ondersteund, er is een redelijke toets op de zorgbehoefte van betrokkenen.

Kernpunten stedelijke vernieuwing:

- Op weg naar 180.000 inwoners in 2040 kijken we eerst naar inbreidingslocaties binnen de snelwegen en daarna zoeken we welke locaties aan de andere kant van de A50 of A1 geschikt zijn voor een woonwijk of nieuwe woonkern.
- Meer hoogbouw op enkele markante locaties in met name het centrum zijn een passend onderdeel van de ontwikkeling, mits het met groen en voldoende openbare verblijfruimte gecombineerd wordt.
- De SGP wil dat er extra aandacht is voor de aanwezigheid en bereikbaarheid van voorzieningen voor ouderen die hiervan afhankelijk zijn.

Kernpunten begraafplaatsen

- De SGP is principieel voor begraven. In het graf rusten gestorvenen tot de wederkomst van Jezus Christus. Het gemeentebestuur zorgt blijvend voor voldoende, betaalbare en gepaste gelegenheid om te begraven.
- Tarieven voor begraafrechten zijn zodanig dat iedereen grafrechten kan kopen. Algemene begraafplaatsen moeten goed onderhouden worden.

11. Financiën

De gemeente moet als goed rentmeester zorgvuldig omgaan met haar uitgaven. Overheidsgeld is gemeenschapsgeld. Positief is dat de financiële positie van de gemeente in de afgelopen jaren duidelijk is verbeterd, al zijn er zorgen vanwege de grote tekorten bij de Wmo en Jeugdhulp.

Kernpunten:

- De SGP wil een sober en solide financieel beleid met voldoende financiële reserves.
- Bij problemen moet eerst worden bezuinigd op beleidsterreinen die niet tot de kerntaken van de gemeente behoren.
- Apeldoorn moet voorzichtiger omgaan met het geld van de belastingbetaler. Nu worden er jaarlijks miljoenen gestoken in megaprojecten als Orpheus en Omnisport. Ook het subsidiëren met honderdduizenden euro's van topevenementen met geld van de belastingbetaler wijst de SGP af.
- De onroerendezaakbelasting (ozb) en andere belastingen mogen alleen worden verhoogd met het inflatiecijfer.
- De tarieven van rioolheffing, afvalstoffenheffing en leges zijn transparant en in overeenstemming met de geleverde diensten.
- Kwijtschelding (gedeeltelijk) van gemeentelijke belastingen voor inwoners met een minimuminkomen.
- Subsidies mogen niet strijdig zijn met de Bijbelse beginselen.
- De gemeente subsidieert taken (doelen) en geen instellingen of organisaties.

SGP-kandidatenlijst gemeenteraadsverkiezingen

Nummer	Naam	Woonplaats
1.	Henk van den Berge	Lieren
2.	Jan Kloosterman	Apeldoorn
3.	Henk van de Weerd	Apeldoorn
4.	Matthias Bunt	Klarenbeek
5.	Pieter van Duijvenboden	Apeldoorn
6.	Nico van den Broek	Uddel
7.	Henk-Jan Mekelenkamp	Apeldoorn
8.	Gerard ten Voorde	Apeldoorn
9.	Gerrelt Bronkhorst	Uddel
10.	Jan van Hattem	Klarenbeek
11.	Arjan Davelaar	Uddel
12.	Stephan Wiegman	Apeldoorn
13.	Evert Mulder	Apeldoorn
14.	Peter van de Haar	Uddel
15.	Cornelis van Kralingen	Lieren
16.	Kees de Kluijver	Apeldoorn
17.	Leo van Lagen	Apeldoorn
18.	Johan Pap	Uddel
19.	Richard Donk	Beekbergen
20.	Kees Kooijman	Wenum Wiesel
21.	Jan Mulder	Uddel
22.	Frans van Grol	Klarenbeek
23.	Bertjan Groothuis	Uddel
24.	Hans Leune	Apeldoorn

Stem D.V. woensdag 16 maart op de SGP!